

הרחוב הראשי של צידון: דרד-המלך לביירות
היה צורך לטהר את העיר

נחיתתם של האמריקאים באנציו שכאטליה, ב-1944. באותה תקופה היו כוחות בעלות-הברית תקועים מול שרשרת-הביצורים הגרמנית שפקקה את חצי האי האיטלקי, ושנקראה "קו גוסטב". האמריקאים הנחיתו כוחות באיזור אנציו, בעורפם של הגרמנים, אולם בשל הסכנות, ורצון לייצב את הגנת ראש-הגשר ראשית, לא נעו הכוחות האמריקאיים לעבר רומא, שהיתה בלתי-מוגנת לחלוטין, והגרמנים הספיקו להעביר כוחות-עתודה שתחמו את האיזור ומנעו מהאמריקאים פריצה אל מחוץ לראש-הגשר.

עוצמה מיותרת

לגורמים המעכבים את התנועה לביירות יש להוסיף את העוצמה הגדולה שהופעלה בגירות החוף, המדובר באלפי כלי רכב ורק"ם, שנרחסו בכביש הצר והיו מהווים גורם המסרביל ומעכב את התנועה, גם לולא היתה התנגדות פעילה לאורך הציר.

מבחינה זו יצא שכרה של עורף העוצמה שהופעלה בגירות — בהפסדה.

אין בדברים אלה לשלול מחשיבותו של האיגוף הימי. הניפק, קיומו של כוח אמפיבי הוא רכיב-שיבות, וכאשר מפעילים אותו הפעלה נכונה ומושלמת הוא יכול להיות בעל משמעות, הן ברמה האופרטיבית והן ברמה האסטרטגית.

כך, למשל, במלחמת יום-הכיפורים גרמו תקיפות חיליהם על החוף הסורי, יחד עם קיומה של יכולת אמפיבית, לריתוק כוחות סוריים לגירות-החוף, ואלה נגרעו מן החזית.

במיבצע "רביב" — הפשיטה המשוריינת של צה"ל על חוף מיפרץ-סואץ ב-1969, גרמו שישה טנקים ושלושה נמ"שים מתוצרת סובייטית, שהובאו על-ידי שלוש נחתות, כשהם צנועים בצנעים מצריים, לאכרות ולנוק רב בגירות-הפעולה שלהם, ולזעזוע עמוק בצמרת הצבאית והמדינית של מצרים.

אין ספק שיש לחזק ולשפר את היכולת האמפיבית של צה"ל, אולם יש ללמד היטב את לקחי הפעלת הכוח האמפיבי במלחמה האחרונה, כדי שבעתיד יופעל ביעילות רבה יותר.

(הפרק הבא בסדרה: הקרב על ביירות.)

אליה כבר ביום ה', ה-10 ביוני, או לכל המאוחר ביום ו', ה-11 ביוני.

במציאות נתנו העיכובים הללו, יחד עם הקרב על דמור, שהות לכוחות אש"ף וכוחות סוריים להתפרס בדרך לביירות, וכך הישגה החדידה רק ביום השני, ה-14 ביוני.

(מיקרה של איגוף אמפיבי שנכשל היתה

במלחמת לבנון, לעומת זאת, לא עמד מול צה"ל צבא סדיר בגירות החוף. עמד מולו כוח שהורכב מאירגונים שונים, שמירת התיאום ביניהם, ואף בתוכם, היתה לקויה. ובעיקר: לא עמד מול צה"ל מערך-הגנה סדיר ורציף, כוחות צה"ל, שתקפו מן החזית, פוררו את אש"ף באיזור ככוח לוחם עד יום שני בערב, והיינו, תוך 36 שעות, כאשר הפלסטינים מתבצרים בתוך כיסי התנגדות בודדים בתוך השטחים הבנויים, או מניחים מארכים ספורדיים לאורך הצירים.

יתרה מזאת, הכוח שנחת מן הים היה זמן קצר בלבד לברו בעורף האויב, ותוך פחות מ-24 שעות חברו אליו כוחות שריון וכוח ח"ר. לעומת זאת לא מוטטה הנחיתה את ההתנגדות באיזור צידון, והלחימה שם נמשכה עוד כמה ימים אחר כך, על-ידי כוחות שבאו מן הגבול ולא מן הים.

עולה מכך שהנחיתה היתה למעשה מיותרת, שכן כוחות אש"ף באיזור לא היו צבא סדיר, שניתוק ציר האספקה שלו גורם לו להתמוטטות, מה עוד שפירוחן של יחידות אש"ף נעשה במהירות על-ידי כוחות שבאו מן החזית, עוד לפני שהספיק הכוח הנוחת מן הים לצבור כוח. לעומת זאת, נחיתתו בערפה של צידון לא גרמה להתמוטטות המערך הלוחם שם.

מטרה אחרת של האיגוף האמפיבי — ניצול גורם-ההפתעה להתקדמות מהירה — לא הושג אף הוא. אילו היה הכוח הנוחת באולי יכול לונק מיד לעבר ביירות, יתכן שהיו נחסכים זמן ואכידות, במידה שהיה מצליח לתפוס נקודות-מפתח לפני שכוחות אש"ף וסוריה היו מספיקים להיערך בהם.

אולם במציאות היה כוח-הנחיתה תקוע באיזור צידון-דמור עד יום ה', ה-9 ביוני, ורק ביום ה', ה-10 ביוני, סתם בהתקדמות לעבר ביירות.

הדבר נובע מגורמים האופייניים לכוח נחיתה אמפיבי באופן כללי, ומן הנסיבות המיוחדות של הפעולה הנדונה.

חסרונו של כוח אמפיבי הוא בהיותו מרותק לאיזור ראש-הגשר בשל ניידותו הנמוכה. ניידות נמוכה זו נובעת מהיותו של הכוח תלוי באספקה מן הים, ומכך שכמות כלי הרכב, שמסוגל הצי להעביר לו, היא בדרך כלל קטנה מן הדרוש. לכן, בדרך כלל, עובר זמן עד שצובר כוח-הנחיתה די אמצעי ניידות, וכך דלק, תחמושת ואספקה, כדי שיוכל לפרוץ קדימה.

במיקרה שלפנינו לא יכול היה חיליהם, בעל יחידת הנחיתה הקטנה, להביא בזמן את כל כלי-הרכב של הכוח, וגם את כל אספקתו. הפיתרון לכך היה שכלי-הרכב יגיעו בדרך היבשה, אולם, הפקק של צידון לא איפשר להם לחבור עם הכוח המונחת, וכתוצאה מכך נגרמו עיכובים בתנועה אל ביירות.

אילו היה הכוח מסוגל לנוע אל ביירות כבר ביום ג' (ה-8 ביוני) יתכן שהיה מצליח לחבור

הופצץ המחנה מן האוויר והופגז על-ידי הארטילריה.

הנסיון הסופי לכבוש את עיר-הלוחה בוצע ביום א', ה-19 ביוני, והקרב בו נמשך 36 שעות, עד ליום ג' (ה-15 ביוני) — 10 ימים אחרי תחילת המלחמה.

הנחיתה המיותרת

כאשר מנתחים את מהלכי המיבצע עד לנהר דמור, עולה השאלה הבלתי-נמנעת האם היה האיגוף האמפיבי, הנחיתה בשפך האולי, הכרחי, והאם מילא את היעדים האופרטיביים אשר נועד למלא.

תפקידו של איגוף אמפיבי הוא הבאת כוחות לעורף האויב, כדי לגרום למיטוט.

כך, למשל, עשו האמריקאים ב-1950 באינצ'ון, במלחמת-קוריאה, כאשר כוח של שתי דיוויזיות הונחת על ציר האספקה העיקרי של הצפוף קוריאני, שצרו על מיתחם פוסאן. מיבצע זה היה משולב בהתקפה יבשתית אמריקאית מתוך המיתחם לכיוון אינצ'ון וסיאול, ושילוב זה של מיתקפה חזיתית יחד עם איגוף ימי גרם להתמוטטות הצפוף-קוריאני.

שימוש רומה באיגוף אמפיבי עשו היפאנים בעת ההתקפה על מאלאיה במלחמת-העולם השנייה. מיתקפתם היבשתית היתה משולבת בסידרה של נחיתות מן הים, באגפם של הבריטים, דבר שהביא להתמוטטות הכוחות הבריטיים במאלאיה ולנפילתה בידי היפאנים.

היום הרביעי: החלפת מנוע של טנק ליד נבאטייה
הכוח נבלם על-ידי מיקוש וירי

היום השני למלחמה: טנקים ופליטים ליד צור
גדוד הנח"ל כיתר את המחנה